

Anonymiseret version

Oversættelse

C-192/20-1

Sag C-192/20

Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement

Dato for indlevering:

5. maj 2020

Forelæggende ret:

Krajský súd Prešov (Slovakiet)

Afgørelse af:

9. marts 2020

Sagsøger:

Prima banka Slovensko, a.s.

Sagsøgte:

HD

[...]

KENDELSE

Krajský súd v Prešove (retten for regionen Prešov) har i sagen anlagt af sagsøgeren: **Prima banka Slovensko, a.s.**, med hjemsted i [...] [adresse] [...] Žilina [...] [identifikationsnummer], mod sagsøgte **HD**, [...] bosiddende på [...] [adresse] [...] Hradisko, **om betaling af et beløb på 5 083,79 EUR** med tillæg af renter samt sagsomkostninger som led i appelsagen indbragt af sagsøgeren til prøvelse af dommen afsagt af Okresný súd Kežmarok (kredsdomstol i Kežmarok) [...] [sagsnummer] den 29. september 2019

afsagt følgende kendelse:

DA

i henhold til § 162, stk. 1, litra c), i Civilný sporový poriadok (den civile retsplejelov) udsættes sagen og Den Europæiske Unions Domstol forelægges følgende spørgsmål:

1. Skal direktiv 93/13 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (herefter »direktiv 93/13«), og særligt artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, sammenholdt med fortolkningen anlagt af Den Europæiske Unions Domstol i de forenede sager C-96/16 og C-94/17, fortolkes således, at **det er til hinder for** lovgivning, såsom den beskyttende rammebestemmelse i § 54, stk. 1, i Občiansky zákonník (den civile lovbog), der ikke tillader, at forbrugeren stilles ringere ved aftale end stillingen efter de lovbestemmelser, der fastlægger følgende rettigheder for långiver i tilfælde af forbrugersens misligholdelse af tilbagebetaling af lån:

- långivers ret til morarenter, hvis størrelse er begrænset ved lov;
- långivers ret til andre sanktioner, som långiveren kan kræve iværksat i forhold til forbrugeren, og som med tillæg af morarenter størrelsmæssigt er begrænset til det udestående lånebeløb;
- långivers ret til erstatning i det tilfælde, at det tab, som långiveren har lidt, overstiger morarenterne, og dette under hensynstagen til det reelle tab.

2. I tilfælde af et bekræftende svar på det første spørgsmål: er det høje forbrugerbeskyttelsesniveau i henhold til artikel 38 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«) samt artikel 4, stk. 2, og artikel 169, stk. 1, TEUF til hinder for, at forbrugeren ved betaling for forsinkelse [org. s. 2] med opfyldelsen af sine kontraktlige forpligtelser betaler långiveren et fast beløb, og ikke erstatning, som modsvarer værdien af det faktiske tab, som långiveren har lidt, selv hvis det faktiske tab er mindre end det faste beløb?

Præmisser

I. Sagens faktiske omstændigheder

1. HD er forsørger af en familie på fire (en partner og to mindreårige børn). Efter et af børnenes fødsel var HD's eneste indtægt en midlertidig social ydelse til pleje af et nyfødt barn (barselsydelse) på 746 EUR om måneden. Det var den eneste indtægt, som HD modtog, og denne var kun midlertidig indtil oktober 2019. Efter at have modtaget ydelsen, forventede HD at modtage en løn svarende til mindstelønnen på 550 EUR.
2. HD var ikke i stand til at tilbagebetale sine lån, som var forbundet med månedlige omkostninger på ca. 500 EUR. Med henblik på at afvikle sin gæld, tog han et nyt lån hos Prima Banka Slovensko, a.s. (herefter »banken«), som er genstand for denne sag. Den 17. juni 2016 ydede banken HD en forbrugerkredit på 5 700 EUR

(herefter »lånet«) med en rente på 7,90%, svarende til HD's forpligtelse til at tilbagebetale lånet i 96 måneder med månedlige afdrag på 80,68 EUR.

3. HD afdrog på lånet indtil august 2017, men i september 2017 betalte han kun en del af afdragene. Han betalte i alt 1 162,60 EUR, hvoraf banken allokerede 616,21 EUR til tilbagebetaling af selve lånet.
4. Som følge af misligholdelse af lånet besluttede banken den 28. december 2017 at lade det skyldige lånebeløb straks forfalde til betaling (default). Banken meddelte HD, at han skulle tilbagebetale hele lånet på én gang, hvorefter banken anlagde sag mod HD om betaling af:
 - I. den resterende hovedstol – 5 083,79 EUR,
 - II. skyldige renter for perioden indtil den førtidige forfaldsdato – 137,80 EUR,
 - III. morarenter på 2,21 EUR for perioden indtil den førtidige forfaldsdato;
 - IV. morarenter på 5% af det skyldige restbeløb på 5 083,79 EUR for perioden mellem tidspunktet for den førtidige forfaldsdato og den fuldstændige tilbagebetaling af restgælden;
 - V. forsikringsomkostninger – 3,96 EUR;
 - VI. morarenter på 5% for de resterende renter svarende til et beløb på 137,80 [EUR] fra tidspunktet for den førtidige forfaldsdato indtil tidspunktet for betaling;
 - VII. **en kontraktbestemt rente på 7,90% af den skyldige restgæld på 5 083,79 EUR fra tidspunktet for den førtidige forfaldsdato indtil den fuldstændige tilbagebetaling af restgælden.**
5. Okresný súd Kežmarok (kredsdomstol i Kežmarok, herefter »kredsdomstolen«) gav i vidt omgang sagsøgeren medhold, og pålagde HD at betale posterne i punkt 4, underpunkt I., II., III., IV. og V. [**Org. s. 3**]
6. Kredsdomstolen forkastede derimod søgsmålet for så vidt angår del, der er omhandlet i punkt 4, underpunkt VI. og VII.
7. Kredsdomstolen tildelte således ikke banken **den kontraktbestemt rente på 7,90% af den skyldige restgæld på 5 083,79 EUR for perioden fra den 28. december 2017 indtil resten af lånet var fuldt tilbagebetalt**. Kredsdomstolen begrundede dette med, at loven kun giver kreditor ret til morarenter i tilfælde af et forfaldent krav (når det skyldige lånebeløb straks forfalder til betaling) (den civile lovbooks § 517, stk. 2), og dette synspunkt blev såvel bekræftet af Najvyšší súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks øverste domstol) [...] [sagsnummer], som af Ústavný súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol) [...] [sagsnummer]. Kredsdomstolen henviste

desuden til den omstændighed, at retten i en anden retssag allerede havde endeligt fastslået, at et identisk vilkår i en identisk aftale med en bank om betaling af renter ud over rammerne for morarenterne var urimeligt, hvilket bevirkede, at banken var blevet afskåret fra at anvende vilkåret i henhold til den civile lovbogs § 53a.

8. Banken appellerede denne dom og nedlagde påstand om, at appelinstanten foruden morarenter også skulle tilkendegive banken kontraktbestemte renter for perioden efter tidspunktet den førtidige forfaldsdato. Banken har bl.a. henvist til dom afsagt af Den Europæiske Unions Domstol (herefter »Domstolen«) i de forenede sager C-96/16 og C-94/17, hvori Domstolen henviste til formålet med renterne, som fungerer som modydelse for tilrådighedsstillelse af en pengesum, indtil denne er tilbagebetalt.
9. Det er netop Domstolens dom, som blev afsagt som svar på det spørgsmål, som en spansk ret havde forelagt (C-96/16 og C-94/17), der har skabt en manglende klarhed med hensyn til fortolkningen. Især da appelretten sondrer mellem på den ene side funktionen af betaling af (aftalte) renter som pris for kreditydelser, og funktionen af lovbestemte morarenter som sanktion og delvis erstatning på den anden side. Sammenlignet med den spanske retsorden har Den Slovakiske Republik andre lovbestemmelser vedrørende straf af debitorer for forsinkelse af betaling af krav, der påhviler vedkommende. Slovakisk ret regulerer udtrykkeligt den ordning, som finder anvendelse ved forfaldne krav, dvs. 1. morarenter, 2. tab, 3. andre sanktioner (f.eks. bødevilkår), 4. en grænse for alle sanktioner kombineret og 5. ingen undtagelser fra standardlovgivningen til skade for forbrugeren.

II. Slovakisk ret

10. I overensstemmelse med den civile lovbogs § 54, stk. 1, [...] [bestemmelsens nummer] **må kontraktvilkår, der er fastsat i en aftale, der er indgået med en forbruger, ikke afvige fra bestemmelserne i loven til skade for forbrugeren.** Forbrugeren kan navnlig hverken på forhånd give afkald på de rettigheder, der er tillagt vedkommende i henhold til denne lov eller i medfør af de særlige bestemmelser om beskyttelse af forbrugeren, eller på anden måde være til dennes ulempe.
11. Ifølge § 503, stk. 1, i Obchodný zákonník (den slovakiske handelslovbog) [...] [bestemmelsens nummer] **forfalder forpligtelsen til at betale renter samtidig med forpligtelsen til at tilbagebetale de anvendte pengemidler.** Hvis fristen for tilbagebetaling af disse pengemidler overstiges med et år, betales renterne ved udgangen af hvert kalenderår. Når den resterende del af de disponible pengemidler skal tilbagebetales, skal der også betales **[org. s. 4]** renter i forbindelse hermed.
12. I overensstemmelse med den civile lovbogs § 517, stk. 2, **»har kreditor [i] tilfælde af forsinket betaling af en pengegæld, ud over retten til opfyldelse af forpligtelsen, ret til at kræve morarenter fra debitor,** når debitor ikke er forpligtet til at betale for omkostninger ved forsinket betaling i henhold til loven;

størrelsen af morarenterne samt omkostninger ved forsinket betaling fastlægges i en gennemførelsesforanstaltning«.

13. I henhold til den civile lovbogs § 519 bliver kreditors ret til at modtage erstatning for tab forårsaget af skyldners forsinkelse ikke påvirket heraf; i tilfælde af forsinkelse af betaling af en pengegæld kan der dog kræves erstatning for tabet, i det omfang det ikke er dækket af morarenter eller omkostninger ved forsinket betaling.

14. I henhold til lov nr. 87/1995 Zz.

§ 3 Satsen for morarenter er fem procentpoint højere end Den Europæiske Centralbanks basisrentesats [...] [fodnotehenvisning] på den første dag for misligholdelsen af en gæld.

§ 3a

(1)

Når en aftale, der er indgået med en forbruger, har til formål at stille pengemidler til rådighed for forbrugeren, kan sanktionerne for forsinket betaling af midlerne ikke kumulativt overstige gennemsnitsværdien af de årlige omkostninger i procent, som offentliggjort senest i henhold til den særlige bestemmelse [fodnotehenvisning] inden forsinkelsen er indtrådt, med mere end 10 procentpoint årligt, og samtidig må de ikke være højere end tre gange morarenterne som fastsat i denne lov; de årlige omkostninger i procent for lignende typer af forbruger kreditter anses for afgørende.

(2)

Sanktioner som omhandlet i stk. 1 omfatter morarenter, bødevilkår samt enhver anden godtgørelse fra forbrugeren for forsinkelse ved tilbagebetaling af pengemidler.

(3)

Hvis sanktionerne i medfør af stk. 1 når det beløb, der er stillet til rådighed, kan efterfølgende sanktioner for forbrugernes forsinkelse med at betale pengemidlerne ikke overstige de morarenter, der er fastsat i denne lov.

15. Det fremgår af den civile lovbogs § 53a [...] [bestemmelsens nummer], at hvis en ret finder, at et givent kontraktvilkår i en forbruger aftale, som er indgået i overensstemmelse med loven, og på hvis indhold eller generelle kontraktvilkår forbrugeren generelt ikke har nogen væsentlig indflydelse, er ugyldigt på grund af dets urimelige karakter, eller hvis en ret afviser tjenesteyderen ret til levering som følge af et sådant vilkår, er tjenesteyderen forpligtet til at bringe anvendelsen af et sådant vilkår eller et tilsvarende vilkår i aftaler med samtlige forbrugere til ophør. Tjenesteyderen er ligeledes forpligtet hertil, når retten på baggrund af et sådant

vilkår har pålagt vedkommende at tilbagebetale forbrugeren den ugrundede berigelse, erstatning eller passende økonomiske godtgørelse. Den samme forpligtelse pålægger ligeledes tjenesteyderens retlige efterfølger [org. s. 5].

III. EU-retten

16. 13. betragtning til direktiv 93/13 bestemmer:

»[D]et antages, at de love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne, som direkte eller indirekte fastsætter vilkårene for forbruger aftaler, ikke indeholder urimelige kontraktvilkår; det forekommer derfor ikke nødvendigt at lade kontraktvilkår, der afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller Fællesskabet er part i, være underlagt bestemmelserne i dette direktiv; udtrykket »love og bindende administrative bestemmelser« omfatter ligeledes de regler, som ifølge lovgivningen gælder mellem de kontraherende parter, når der ikke er aftalt anden ordning;«

Direktivets artikel 1 bestemmer:

»Formålet med dette direktiv er indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

Kontraktvilkår, som afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser eller principper i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller Fællesskabet er part i, bl.a. på transportområdet, er ikke underlagt dette direktivs bestemmelser«.

Direktivets artikel 3, stk. 1 og 3, bestemmer:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.

Bilaget indeholder en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der kan betegnes som urimelige«.

Direktivets artikel 4, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Det vurderes, om et kontraktvilkår er urimeligt, under hensyn til hvilken type varer eller tjenesteydelser aftalen omfatter, og ved på tidspunktet for aftalens indgåelse at tage hensyn til alle omstændighederne i forbindelse med dens indgåelse samt til alle andre vilkår i aftalen eller i en anden aftale, som hænger sammen med denne, jf. dog artikel 7«.

I overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke [org. s. 6] binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår«.

Direktivets artikel 7, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør«.

Direktivets artikel 8 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med Traktaten, for at sikre en mere omfattende beskyttelse af forbrugere«.

Punkt 1, litra e), i direktivets bilag, som indeholder en liste over de kontraktvilkår som omhandlet i artikel 3, stk. 3, oplister kontraktvilkår, hvis formål eller virkning er »**at pålægge en forbruger, som ikke opfylder sine forpligtelser, en uforholdsmæssigt stor godtgørelse**«.

IV. Præjudicielle spørgsmål

Om det første præjudicielle spørgsmål

17. I henhold til slovakisk lovgivning har en kreditor ret til morarenter fra skyldneren (herunder skyldnere, der er forbrugere), hvis størrelse fastsættes af regeringen ved lovgivning, afhængigt af den økonomiske situation [...]. Hvis kreditor dog har lidt et tab, der er større end morarenterne, har kreditor også ret til erstatning. Loven begrænser således ikke kreditors ret til erstatning, såfremt denne har lidt et tab. Den eneste begrænsning er grænsen for det **faktiske tab. Loven pålægger dog en forpligtelse til at fratrække morarenterne, der fungerer som et fast minimumsbeløb i erstatning, fra tabet**, men morarenter som et faste beløb tåles på grund af den omstændighed, at morarenterne samtidig fungerer som en sanktion.
18. Den forelæggende ret anfører, at kreditors rettigheder, som er nævnt i det ovenstående punkt, tilfalder kreditoren efter loven, og dermed også i tilfælde, hvor der ikke er indgået en aftale herom. Loven garanterer derfor kreditor **fuld** erstatning i tilfælde af forsinkelse fra forbrugeren, men samtidig forbyder den i forbrugerforhold aftaler, der er til skade for forbrugeren.
19. Ud over de rettigheder, der følger af den ved lov fastsatte sanktions- og erstatningsmekanisme, har banken ligeledes påberåbt sig Domstolens dom i de

forenede sager C-96/16 og C-94/17, har anvendt de kontraktbestemte renter samtidig med morarenterne, og har i den forbindelse anført [org. s. 7], at der skal betales rente indtil pengene er tilbagebetalt. Dette understøttes af den opfattelse, at skyldneren bruger pengene, og at vedkommende derfor skal betale renter. Der er i den forbindelse opstået et fortolkningsproblem, som har fået retten til at forelægge et præjudicielt spørgsmål.

20. Der kan ikke være tvivl om, at forbrugeren, hvis vedkommende ikke tilbagebetaler pengene, skal afholde omkostningerne i forbindelse med forsinkelsen. Som retten allerede har nævnt, giver slovakisk ret kreditorer ret til både **fuld** erstatning for omkostninger forbundet med manglende tilbagebetaling og retten til sanktioner (morarenter). Kontraktbestemte renter for brug af penge udgør dog **prisen for tjenesteydelsen**, og den slovakiske lovgiver har kun i relation til én aftaletype vedtaget regulering for så vidt angår forpligtelsen til at betale prisen for en ydelse selv efter udløbet af den aftalte periode, nemlig i forbindelse med leje af løsøre inden for rammerne af økonomisk aktivitet [...].
21. For så vidt angår lån giver den civile lovbog ikke udtrykkeligt mulighed for at prisen for ydelsen skal betales selv efter udløbet af den aftalte periode for så vidt angår brugen af pengene. Lovgivningen indeholder – ud over erstatning for tab – kun en pligt til at betale morarenter, og der er i loven fastsat et loft for morarenterne. Kontraktbestemte renter er i strid med den ved lov fastsatte grænse.
22. Den forelæggende ret kan ikke undlade at behandle spørgsmålet om konsekvensen af kumulationen af renter og morarenter eller spørgsmålet om, hvorvidt en sådan kulmination forrykker hele sanktionsmekanismen, der er fastsat i national ret.
23. Kreditorer har ligeledes mulighed for at anvende andre sanktioner, såsom bødevilkår, men såfremt alle sanktionerne når det samme beløb som hovedkravet udgør, har kreditor kun ret til morarenter [...].
24. Den slovakiske lovgivning giver således kreditorer **fuld erstatning** for de tab, som de har lidt som følge af forbrugeres misligholdelse af aftaler. Lovgivningen fastsætter den samme ordning for alle kreditorer i relation til pengekrav, f.eks. entrepriseaftaler, lejeaftaler, såvel som forbrugerkreditaftaler og andre aftaler. For så vidt angår morarenter begunstiger den civile lovbog på ingen måde banker eller andre långivere i forhold til andre indehavere af pengekrav.
25. **Loven forbyder enhver aftale til skade for forbrugeren i forhold til dennes retsstilling som fastsat i den civile lovbog (§ 54, stk. 1).**
26. Der bør ikke være tvivl om, at enhver yderligere byrde – ud over den sanktionsmekanisme, der er fastsat ved lov, og som forudsætter fuld erstatning for kreditors tab – navnlig de kontraktbestemte renter (kumulation af renter), falder uden for lovens rammer og er til skade for forbrugeren i forhold til dennes retsstilling som er fastsat ved lov, hvilket er forbudt i henhold til civillovgogens § 54, stk. 1.

27. Hvis man så bort fra den slovakiske lovgivning, og udelukkende lagde forpligtelsen til at betale renter i tillæg til morarenterne til grund, ville der i lyset af gældende ret opstå en yderst urimelig situation for forbrugeren. **Eftersom det skyldige lånebeløb straks forfalder til betaling vil långiver, på den ene side [org. s. 8], ikke kun kunne beholde alle sine rettigheder, som hidrører fra aftalen, herunder renter, men ville også kunne tillægge morarenter, andre sanktioner samt muligheden for at få erstatning for skade. På den anden side ville forbrugeren ikke nyde godt af nogen af aftalens fordele.**
28. Forholdet mellem de rettigheder, der følger af aftalen, ville, når lånebeløbet skulle anses for forfaldet til straks betaling, være 100:0 til skade for forbrugeren, mens kreditoren ud over sine »100« ville have fordelene ved den lovbestemte sanktions- og erstatningsmekanisme.
29. I henhold til slovakisk ret har banken ikke pligt til at lade lånebeløbet forfalde til straks betaling. Det er alene bankens ret. Hvis banken ikke lader lånebeløbet forfalde til straks betaling, har den ret til renter indtil udløbet af den periode, der er fastsat i aftalen. Det er derimod næsten sikkert, at hvis banken lader lånebeløbet forfalde til øjeblikkelig betaling, og såfremt bankens beslutning om at lade lånebeløbet forfalde til øjeblikkelig betaling blev accepteret, ville det føre til et resultat, der var væsentligt mere fordelagtigt for banken for så vidt angår kumulationen af renter og morarenter. Jo før lånebeløbet forfalder til øjeblikkelig betaling, jo før vil banken kunne drage fordel af en kumulation af renter. Hvis et sådant synspunkt imidlertid forbindes med det forhold, at forbrugeren sættes i en ugunstig og socialt svag position, ville en sådan mekanisme bidrage til forringelse af forbrugernes livskvalitet.
30. Man kan ikke antage, at hundredetusinder af forbrugere tilsidesætter forpligtelsen til at tilbagebetale deres forbrugerkreditter med en følelse af entusiasme, når forbrugeren's forsinkelse med betaling medfører sagsanlæg og tvangsfuldbyrdsessager, som ofte resulterer i spærring af forbrugernes formue som led i en tvangsfuldbyrdelse.
31. Tværtimod forekommer det, at problemet dels består i forbrugeren's ugunstige økonomiske situation, som tilfældet er med HD, dels i en tilsidesættelse af långivers forpligtelse til at undersøge forbrugeren's kreditværdighed og afgøre, om der skal ydes kredit afhængigt af forbrugeren's økonomiske situation under hensynstagen til erhvervsdrivendes diligenspligt. Banken kunne i denne forbindelse med et minimum af forsigtighed have konstateret HD's mangel på kreditværdighed, men alligevel blev lånet ydet, og der krævedes øjeblikkelig beskyttelse. Direktivet om forbrugerkreditaftaler har som formål at sikre, at der tages hensyn til forbrugeren's kreditværdighed [...].
32. Den forelæggende ret noterer, at bankens krav også i lyset af retspraksis udgør et aktiv, og at sådanne aktiver i henhold til loven beskyttes af morarenter, retten til erstatning og retten til andre sanktioner. Forsinkelse og morarenter er ofte knyttet til de rettigheder, der følger af misligholdelsen, mens renter som pris for

pengemidler er knyttet til perioden for den tilladte anvendelse af pengene, hvilket logisk set vedrører den periode, der er fastsat i en aftale, indtil forfaldstidspunktet.

33. Morarenter udgør også efter slovakisk ret en sanktion, og kontraktbestemte renter udgør prisen for at stille pengemidler til rådighed. Forskellen består imidlertid i den omstændighed, at den slovakiske lovgivning i den civile lovbog ikke regulerer forbrugerens eller andre debitors forpligtelser for så vidt angår betaling af kontraktbestemte renter som følge af misligholdelse samtidig med morarenter. Enhver kreditor, hvis krav har en finansiel karakter, har ret til morarente fra forbrugeren inden for lovens grænser i tilfælde af misligholdelse. Der er derfor ikke tale om et spørgsmål om ret til renter, [org. s. 9] som er prisen for at stille midler til rådighed, for at bruge disse i den aftalte periode, dvs. indtil forfaldsdagen. Mens der indtil forfaldstidsdagen er tale om en tilstand, som er i overensstemmelse med aftalen, som svarer til de kontraktbestemte renter, indtræder der med forsinkelsen efter forfaldsdatoen den tilstand, der er forbundet med de rettigheder, der følger af misligholdelsen, navnlig sanktionerne og erstatning for tabet.
34. Som den forelæggende ret allerede har anført, er den eneste form for aftale, som er omhandlet i den civile lovbog, inden for rammerne af hvilken der kan kræves betaling af prisen selv efter udløbet af den aftalte periode, leje af løsøre inden for rammerne af erhvervsmæssig aktivitet, jf. den civile lovbogs § 723, stk. 1, i overensstemmelse med hvilken prisen (lejen) fortsat er skyldig efter den aftalte periode [...]
35. Den slovakiske lovgivning: 1) fastsætter således ikke nogen renter for brugen af de midler, der stilles til rådighed for forbrugeren efter forfaldsdagen, men kun morarenter samt andre sanktioner og 2) forbyder aftaler, der forringer den ved lov fastsatte tilstand for forbrugere, jf. civillovbogens § 54, stk. 1.
36. Betaling af kontraktfastsatte renter, selv efter forfaldstidspunktet, giver anledning til tvivl, hvorfor retten har forelagt et præjudicielt spørgsmål [...].

[...] [gentagelse af det første spørgsmål]

Om det andet spørgsmål

37. Retten stiller det andet spørgsmål i tilfælde af, at det første spørgsmål besvares bekræftende, dvs. i tilfælde af, at EU-retten er til hinder for den slovakiske lovgivning om forsinkelse i kombination med forbuddet mod aftaler til skade for forbrugeren.
38. Der bør derfor ikke være tvivl om, at hvis forbrugeren tilbagebetaler pengene til banken inden for fristen (indtil forfaldstidspunktet), vil banken i dette tilfælde naturligvis søge efter en ny investering. Der bør imidlertid heller ikke være tvivl om, at en ny investering med en ny forbruger ikke nødvendigvis garanterer det samme udbytte som det, der blev opnået af den foregående forbruger. [Org. s. 10]

39. Som konsekvens heraf ville de kontraktbestemte renter, såfremt de skulle betales i kumulation med sanktions- og erstatningsmidlerne, i det væsentlige svare til den faste erstatningsbeløb. Betaling af et fast beløb, hvis det antages, at det faktiske tab er lavere, rejser dog grundlæggende spørgsmål og uklarheder, og krænker princippet om forbedring af forbrugernes livkvalitet. Derfor stiller retten det andet spørgsmål.

[...] [gentagelse af det andet spørgsmål]

[...] [oplysning om muligheden for appel]

[...] [sted, dato]

[...] **Michal Boroň**

sammensætningens formand, refererende dommer

[...]

Forklarende bemærkninger og henvisninger:

1. Den Slovakiske Republiks regering har tidligere fastsat en rentegrænse på 24% for perioden 20.12.1993 til 16.3.1995. (<https://www.najpravo.sk/clanky/vyvoj-sadzieb-urokov-z-omeskania.html?print=1>)
2. I henhold til civillovbogens § 723, stk. 1, er lejeren forpligtet til at betale leje indtil løsøret er leveret tilbage, såfremt vedkommende leverer løsøret tilbage efter det i aftalen fastsatte tidspunkt. Hvis lejeren er forsinket med at levere løsøret tilbage, er vedkommende også forpligtet til at betale morarenter.
Lov nr. 87/1995 Zz., § 3a, stk. 1; se punkt 13.
3. Der verserer ca. 3 500 000 sager om tvangsfuldbyrdelse i Slovakiet, se også Domstolens dom i sag C-76/10. **[Org.s. 11]**
4. 28. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/48/EF af 23. april 2008 om forbrugerkreditaftaler og om ophævelse af Rådets direktiv 87/102/EØF.
5. For eksempel de forenede sager fra C-240/98 til C-244/98: *»[D]en ved direktivet indførte beskyttelsesordning hviler på den betragtning, at forbrugeren befinder sig i en svagere stilling end den erhvervsdrivende, såvel hvad angår forhandlingsstyrke som informationsniveau, og at forbrugeren som følge heraf tiltræder betingelser, som på forhånd er udarbejdet af den erhvervsdrivende, uden at han kan øve nogen indflydelse på disses indhold. Formålet med direktivets artikel 6, som pålægger medlemsstaterne at fastsætte,*

at urimelige vilkår ikke binder forbrugerne, ville ikke kunne nås, såfremt forbrugerne måtte anses for forpligtet til selv at gøre gældende, at sådanne vilkår er af urimelig karakter. I sager, som ofte vedrører mindre beløb, kan advokatsalæret overstige sagsgenstandens værdi, hvilket kan afholde forbrugeren fra at tage til genmæle over for anvendelsen af et urimeligt vilkår. Selv om procesreglerne i flere medlemsstater giver private adgang til selv at varetage deres interesser i sådanne sager, er der en ikke ubetydelig risiko for, at forbrugeren bl.a. på grund af ukendskab til reglerne ikke gør gældende, at det vilkår, som påberåbes over for ham, er urimeligt«.

ARBEJDSDOKUMENT